

Arbeideren og den kommende Vinter.

Som efterstaaende Agerdykningsberetning vil vise maa Aarets Udbytte, naar tilbørligt Hensyn tages til de forhaandenværende høie Kornpriser, kaldes godt for den danske Jordbruger i Almindelighed, men Glæden herover formørkes stærkt ved den Nød og Trang, som den kommende Vinter med dens høie Priser paa Brød, Grøn, Miel og Brændsel maa befrægtes at føre ind over en Mængde Smaaborgere i Byen og over den Del af Arbeiderbefolkningen paa Landet, der lever paa egen Koft.

Af Arbeide synes den kommende Vinter imidlertid at maatte byde ligesaa meget som almindelig. Paa Grund af den sildige Høst, blev man først sent færdig med Vintersædens Saaning, og de andre Efteraarsarbeider ere derfor allerede af den Grund temmelig langt tilbage; men desuden ere de, navnlig hos de mindre Jordbrugere, mer end almindelig forsømte, idet man mange Steder har benyttet Arbeidskraften i Efteraarsmaanederne for at paa- skynde Tærskningen, hvortil en uheldig Frygt for Fald i de høie Kornpriser saa stærkt har fristet. Saae vi en mild Vinter, der tillader Markarbeidernes Fortsættelse ud over den almindelige Tid, vil Ulempen ved den forcerede Udtærskning for saa vidt blive uden Indflydelse paa Arbeidsmængden, men kommer Vinteren tidlig og bliver den langvarig og stræng, da kan den nævnte uheldige Fordeling af Arbeidet medføre kjendelige

Ulemper, thi selv om Tærskningen, paa Grund af Kjærnens daarlige Udvikling og det ofte vanskelige Indbjergningsveir, vil falde tung og dødt, og derfor være sen, vil den dog slippe tidlig op. Frygten for Arbejdsløshed knytter sig ikke til de første Vintermaaneder, men til de sidste, og det er navnlig Februar og Marts, som vi ogsaa af denne Grund maa imødesee med Ængstelse. Det synes altsaa at være enhveres Pligt at bruge saa megen Tid som mulig til Arbejder i Marken, naar Veiret tilsteder dette, for derved at spare paa Indarbejdet for de sidste Vintermaaneder.

Men, vil man maaske spørge, er Ulemperen da ikke den, at Arbejdskraften i og for sig er for stor her i Landet. Hertil tro vi der maa svares, at den ikke taaler at være mindre, hvis der ikke derved skal lægges følelige Hindringer i Veien for de Forbedringer i Agerbruget, hvortil den stigende Velstand og Dydighed blandt de danske Jordbrugere saa stærkt opfordre. I Vintertiden behøves ganske vist ikke saa stor en Arbejdskraft, som der haves her i Landet, — det er en naturlig Følge af vor nordlige Beliggenhed med dens lange Vinter og den samtidige Mangel paa Extraarbejde (Skovarbejde, Landboindustri osv.), — men for Aarets travlere Tid, i hvilken en Mangel paa Arbejdskraft kan have meget kritiske Følger, er den ingenlunde overflødig, men tværtom somtid knap nok. Ganste vist findes der i flere Egne paa Øerne rigelig Arbejdskraft, men navnlig fra Sjælland høres jævnlige Klager over Mangel paa Arbejdere, og disse Klager have i dette Efteraar lydt saa almindelig, at man kan sige, at Størstedelen af Sjælland med Undtagelse af den syblligste Del, hvor mange fordrevne Sønderjyder ere indvandrede, har havt mer eller mindre følelig Mangel paa Arbejdere. Grundene hertil ere forskjellige, og om end en enkelt af dem, Jernbanernes Anlæggelse, kun er af en lokal og forbigaaende Natur, saa have derimod andre, der kunne ventes at blive varige, en mere udbredt og derfor større Betydning. Arbejderbefolkningen er i Sjælland tyndere end paa Øerne; til de tidligere Agerbrugssystemer kunde den være

tilstrækkelig, men den er det ikke, hvor det intensivere Agerbrug vinder Fremgang, og netop fra de Egne, hvor Draining, Rodfrugtdyrkning, raa Jordens Opdyrkning, Byggeforetagender osv. vinde stærkest Udbredelse, lyde Klagerne over Arbeidermangel stærkest. Hertil kommer desuden for hele Landets Vedkommende, at den stigende Velstand i Gaardeierklassen i de sidste Aar allerede har, og i Fremtiden kan ventes end yderligere at ville berøre Agerbruget ikke faa Hænder, idet Husbondens umiddelbare Deltagelse i Arbeidets Udførelse nu ofte helt eller delvis er ophørt og maa erstattes af en Karl, en Dreng eller Dagleier.

Hvilke Grundene nu end monne være, saa er det i hvert Fald et Faktum, at man i Syland har maattet indforskrive mange Arbeidere, og at mange Forbedringer ligefrem have maattet standse af Mangel paa Arbeidere, og det baade almindelige Arbeidsfolk og Haandværkere. Ganske vist vilde det være uheldigt, om Arbeidskræften var tilstede i saa rigt Maal, at der aldrig, selv i de travleste Diebliske, følte Trang, men naar Trangen ikke blot føles gennem hele Høsten og de paafølgende Efteraarsmaaneder, men naar der selv fra flere Egne, saaledes som iaar, mældes, at det ikke har været muligt at faae de nødvendige Folk til November Skiftedag, hvor Efter spørgslen dog er mindre end om Foraaret, saa maa der siges snarere at være Trang end Overflod paa Arbeidskraft. Naar denne da benyttes paa en saadan Maade, at der til sine Tider af Aaret opstaaer en følelig Arbeidsløshed, da bliver dette en væsentlig Væbrelse mod dem, der ere kaldede til at ordne og lede Arbeidets Fordeling. Vi have allerede ovenfor paapeget et Misbrug i denne Retning i dette Efteraar, ved at de mindre Jordbrugere saa utidig have forceret Tærskningen og forsømt Jordens ordentlige Efteraarsbehandling. Men foruden dette findes der Under af langt større og almindeligere Betydning, der næsten alle have deres Udspring fra den gamle Læresætning, der endnu er raadende i de fleste Jordbrug her i Landet, og som hedder: „Indret Din Drift af Jorden saaledes,

at Du bruger den mindst mulige Arbeidskraft, thi det er den, der sluger Fortjenesten"; en Læresætning, der indeholder saa lidt Sandhed, at netop det Modsatte er Tilfældet; thi overalt, hvor Agerbruget drives intensivt og kraftigt, der bruges flest Folk, der lønnes de i Reglen bedst, og der giver det dog størst Nettoudbytte, naar Arbeidskraften benyttes paa en fornuftig Maade; og hertil kommer desuden det store Gode, at det intensive Agerbrug fordeler Arbeidet ud over de forskjellige Aarstider og derfor ogsaa af den Grund skjærmer mod Arbeidsløshed.

Vi have anseet det for rigtigst at fremhæve denne Sagens virkelige Forholdende, inden vi fremdrage Spørgsmaalet om Midlerne til at hjælpe Arbejderbefolkningen gjennem den kommende Vinter, fordi Forpligtelserne i saa Henseende maa siges at være mere bydende, og vel ogsaa lettere modtagelige, naar det først erkjendes, at intet af den forhaandenværende Arbeidskraft kan undværes, men at det ikke blot for Arbejdernes Skyld, men ligesaa fuldt for Arbejdsherrernes, Landbrugets og Samfundets Skyld gjælder om at bevare Arbeidskraften usvækket i alle Maader.

Det nytter ikke at man siger, at der findes flette Arbejdere, som selv tilbels have forskyldt den Nød, der nu truer dem; desværre kan derpaa fremdrages ikke saa Exempler, men Reglen er det ikke, og Hovedskylden falder paa Arbeidsgiverne, der ikke have lønnet Arbejderne saaledes, at de under de hidtidige billigere Levforhold have kunnet lægge saameget tilside, at de, forskaanede for Nød, kunne gennemgaa en saadan Krixis, som den, der nu forestaaer dem. Hr. Etatsraad Tesdorpf til Durupgaard har, gjennemtrængt af en stærk og levende Humanitetsfølelse, gjentagne Gange*) indtrængende talt den giste Arbejders Sag og godtgjort, at den Løn, der bydes ham, er for ringe, og at det er et falsk Økonomiprincip, hellere at ville nedprutte og trykke Arbejderens Løn, end at have tilfredse

---

*) See Tidsskrift for Landøkonomi X. Bind, S. 186, 1862, og XIV. Bind, S. 236, 1866.

og velstaaende Arbeidere i sin Tjeneste. Han har ei ladet det blive ved Ord, men er selv gaaet i Spidsen med at lønne sine gifte Arbeidere langt rigeligere end ellers almindelig (henimod 200 Rd. om Aaret); men desværre er det kun Faa, der have fulgt hans Exempel, og først nu, da N den staaer paa Dørtærskelen, føler man, at der maa g ves noget. Fra alle Egne af Landet lyde Beretningerne derom; overalt saa at sige steer der Indsamlinger til Fordel for Arbeiderne, ja Sogneforstanderskaberne have mange Steder besluttet sig til at bruge af Kommunernes Midler, for at modarbeide den truende Nød, og Uddeling af Brød, Korn, andre Fødemidler og Brændsel, enten helt frit eller for modereret Betaling er allerede eller vil i den nærmeste Tid blive begyndt i de fleste Sogne.

Men hvor nyttebringende i og for sig disse Foranstaltninger end monne være, og hvorvel de sikkert overalt ere udsprungne af en kjærlig og human Følelse, saa ville de dog, naar det udelukkende eller for en overveiende Del blot er dem der benyttes til at hjælpe ud over Dundet, let lede til Ford rv. Det er aabenbart mere en Medynksf lelse end en Pligtfølelse, der bringer til at vælge disse Midler; man seer paa Arbeideren som sit Medmenneske, men ikke tillige som sin uundværlige Medhjælper, som Den, uden hvis Hjælp man tilbels var magtesløs, som Den, hvis Kraft og Arbeide man skylder, at dette dyre Korn er hentet hjem fra Marken, og som derfor ogsaa paa en Maade har et berettiget Krav paa at blive lønnet i Forhold til Værdien af det Produkt, han bringer ind i Laden, især naar dette Produkt, som her, er det, hvorved han skal friste Livets Ophold. Og dette Krav fremtræder især uafviseligt, naar man, som ovenfor nævnt, ikke kan henvise til, at Arbeideren i de fordums billigere Dage har faaet en L n, der satte ham i Stand til at opspare til kommende Dyrtid, og dobbelt uafviseligt, naar, hvad enhver maa indrømme, det indeværende Aar maa siges at være særlig lønnende for Gaardeieren, og særlig trangt for Arbeideren.

Det bør derfor ikke udelukkende eller hovedsagelig være ved Gaver, at Arbeideren skal søges hjulpet; ikke blot er det

vanskelig at vurdere Værdighed og Trang og derefter fordele Gaverne, ikke blot giver dette Anledning til megen Skinsyge og Misundelse, der dog navnlig vil hjemføge de mindre gode og stræbsomme Kræfter og forsaavidt være mindre skadelig, men netop de bedste, dygtigste og flittigste Kræfter lide paa anden Maade mest derunder; thi det er i høi Grad trykkende, slappende og demoraliserende, naar en Mand opbyder al sin Kraft, al sin Flid for at tjene det aller Nødtørftigste til sig og sine, saa dog at maatte tage mod Almisse; det nedbryder Mandens Væresfølelse, Selvstændighed og Kraft, forbittrer ham Livet, knuger hans Virkelyst og svækker i mange Tilfælde hans Skam og Ulyst til i senere Dage at ty til offentlig Hjælp. „Skaf Arbejde og løn Arbejdet bedre“, — det er Veien, der bør gaaes, og som allerede mange have staaet ind paa, men som langtfra bliver saa almindelig fulgt, som ønskeligt er. Snart bag et, snart bag et andet Paaskud seer man Folk søge Dække mod Fordringen om at gaa denne Vej: „Jeg kan ei gjøre det, hvor gjerne jeg end vilde, mine Naboer ville dømme mig ilde derfor,“ sige alle de Svage, hvis ængstelige Frygt for at gjøre sine Standsfæller imod er stærkere end Følelsen for Billighed og Ret mod sine Undergivne. „Jeg har ikke og kan ikke skaffe Arbejde,“ sige de, der ikke ere klare paa, at saa usædvanlige Tider fordrer usædvanlige Kraftanstrengelser, og som mangle Intelligents, Mod, Foretagelseslyst eller Flid nok til at sætte nye Foretagender og Forbedringer i Gang. Men oftest hører man dog den Bemærkning: „Sætte vi Lønnen op, faae vi den ikke ned igjen,“ og hvad er det vel andet end den daarlige Samvittighed, der dikterer denne; man føler, at Arbejdslønnen hidtil har været utilbørlig lav og ikke staaet i et passende Forhold til Levevillkaarene her i Landet; thi gjorde den det og var her Overflod af Arbejdskraft, da er det jo aabenbart, at det væsentlig maatte ligge i Arbejdsgivernes Magt, hvorvidt en Forhøielse af Lønnen blot skulde have en temporair eller en varig Betydning. — At der naturligvis findes mange, der sidde saa svagt ved deres Bedrift, at de ikke have Raad til at skaffe Extraarbejde, og som kunne være

stærkt fristede til at benytte hele Aarets Overflud til at dække egne Huller og bedre egne Aaar, er jo vist nok, men vi føle os forvissede om, at selv en Del af dem ville have Følelsen af, at Billighed taler for at ikke hele Overfluddet anvendes til egen Fordel, samtibig med at deres fattige Arbeidere blive end yderligere svækkede og trængte, og at de ville handle i Overensstemmelse dermed; og at det ligefrem er en Pligt for alle andre Jordbrugere ikke at lade sig nøie med at handle gavmildt, men tillige høimodigt og fremshnet, og at dette bedst skeer ved at bestræbe sig for at staffe Arbeide og at lønne det godt, forekommer os indlysende.

Men det er ikke blot de private Mænd, der hver for sig maa tage sig af Sagen, det er i ligesaa fuldt Maal alle offentlige Institutioner, og vi tænke her navnlig paa Sogneraadene, hvis Pligt det næsten maa siges at være, at staffe Arbeide for enhver Fattig i Sognet, der vil og kan arbeide; og derpaa vil det med lidt Omfigt og Energi ikke kunne mangle; vi skulle saaledes f. Ex. nævne den store Mængde Stenhugning, Grusharvning og i det Hele taget Tillavning af Beimateriale, hvortil de fleste Sogne trænge, og som Sogneraadene, ifølge den nye Lov om de offentlige Veies Istandsættelse og Vedligeholdelse, ere bemyndigede til at lade udføre ved leiede Folk. De Summer, som Sognene ellers have bestemt at anvende til Gave eller billigt Salg af Livsforbrødenheder til de Trængende, ville finde en langt sundere og bedre Anvendelse ved at bruges til Arbeids-Udførelse og Daglønnsforbedring.

Tiden trænger paa, hvad der skal gøres maa gøres snart, der er ei lang Tid til Betænkning eller Forhandling, men naar der blot have Die og Hjerte for Sagen, ville ogsaa de Fleste finde Midler til at hjælpe paa den rette Maade; og Diet og Hjertet vil være vakt hos Enhver, der ikke blot overfladisk har tænkt paa, men engang ret gjort sig klart, at Arbeidsklassens Svækkelse er et Onde, der paa den mest undergravende Maade og i mere end een Henseende svækker hele Samfundet.